

چەت ئەلدە ئوقۇغان نەتجىلىك ئۇيغۇرلار (8)

ئەركىن سىدىق
2015-يىلى 4-ئاينىڭ 24-كۈنى

مەن بۇ ھەپتە چەت ئەلدە نەتىجە ياراتقان قېرىنداشلىرىمىزدىن يەنە 3 يېڭى كىشىنى تونۇشتۇرۇمەن. بۇ قېتىم تونۇشتۇرىدىغىنىم ھازىرقى زامان ئۇيغۇر خانىم-قىزلىرى ئىچىدىن چىققان ئاۋانگارت قېرىنداشلىرىمىز بولۇپ، ئۇلارنى «ئۇيغۇرلار ئارىسىدىن چىققان ھازىرقى زامان قەھرىمان خانىم-قىزلىرىنىڭ مىساللىرى» دېيىشكىمۇ بولىدۇ. مەن رەسمىي مەزمۇنى باشلاشتىن بۇرۇن ئاياللارنىڭ ھازىرقى دۇنيادىكى رولى ھەققىدىكى بىر قىسقا مەزمۇنى بايان قىلىپ ئۆتسەن. بۇ مەزمۇن 2015-يىلى 12-ئاپرېل كۈنى بىزنىڭ ئىدارىمىز، NASA مەركىزى ج پ ل (JPL) نىڭ تور بېتىدە خەۋەر قىلىنغان.

ئاسترونومىيە ساھەسىدە بىر تەتقىقاتچى بىر يېڭى ئاستېروئىد (كائىنات ئۇچار تاشلىرى) نى بايقىسا، ئۇ ئاستېروئىدقا ئىسىم قويۇش ھوقۇقى ئاشۇ تەتقىقاتچىنىڭ قولىدا بولىدۇ. JPL دىكى ئايال ئاسترونومىيە ئالىمى ئەيمى مېينزېر (Amy Mainzer) 2010-يىلى 6-ئايدا ماركس بىلەن يۇپىتنىڭ ئارىلىقىدىكى بىر ئوربىتىدا قۇياشنى ئايلىنىدىغان بىر ئاستېروئىدنى بايقىغان بولۇپ، ئۇ ئاستېروئىد ھازىرغىچە «316201» دېگەن نومۇر بىلەن ئاتىلىپ كېلىۋاتقان ئىدى. بۇ ئاستېروئىدنىڭ دىئامېتىرى 4 كىلومېتىر بولۇپ، رەڭگى خەت بېشى ماشىنىسىنىڭ سىياسىغا ئوخشاش قاپقارا ئىكەن.

1-رەسىم: JPL دىكى ئايال ئالىم ئەيمى مېينزېر خانىم.

1997-يىلى 12-ئىيۇل كۈنى تۇغۇلغان پاكىستانلىق قىز مالالا يۇسافزاي (Malala Yousafzai) بالىلىق ۋاقتىدىن باشلاپلا بىر سىياسىي پائالىيەتچى بولۇپ، قىزلارنىڭ مەكتەپتە ئوقۇشىنى ئومۇملاشتۇرۇش يولىدا كۆپلىگەن پائالىيەتنى ئېلىپ بارغان. 2012-يىلى 9-ئۆكتەبىر كۈنى مالالا مەكتەپتىن ئۆيىگە قايتىۋاتقان يولدا بىر تالىبان جەڭچىسى ئۇنى قورال بىلەن ئېتىپ، مالالانى ئۆلتۈرمەكچى بولىدۇ. مالالا ئوقتا ئېغىر يارىلىنىدۇ، ئەمما ئۆلمەي ھايات قالىدۇ. مالالا ساقايغاندىن كېيىن مائارىپنىڭ مۇھىملىقىنى تەشۋىق قىلىپ پائالىيەت ئېلىپ بېرىشنى داۋاملاشتۇرىدۇ. 2014-يىلى مالالا نوبېل تىنچلىق مۇكاپاتىغا ئېرىشىپ، نوبېل مۇكاپاتى تارىخىدىكى ئاشۇ مۇكاپاتقا ئېرىشىپ باققانلار ئىچىدە ئەڭ ياش بولۇپ قالىدۇ.

2-رەسىم: ئون ئالتە ياشلىق مالالا يۇسافزاي.

JPL ئالىمى ئەيمى مېينزېر يۇقىرىدىكى خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، مالالانىڭ نامىنىڭ مەڭگۈ ياشىشى كېرەكلىكىنى ھېس قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۆزى بايقىغان ئاستېروئىدقا «316201 Malala» ياكى «2010 ML48» دېگەن نامنى بېرىدۇ [1].

ئەيمى ئامېرىكىدىكى «PBS» دەپ ئاتىلىدىغان بىر چوڭ مېدىيە شىركىتى بالىلار مائارىپى ئۈچۈن ئىشلەپ چىقىرىۋاتقان ئىلىم-پەن پروگراممىسىغا بىر «مەسلىھەتچى» بولۇپ، ئۇ PBS تەرىپىدىن 2016-يىلى قىشتا ئىشلىنىدىغان بىر بالىلار ئىلىم-پەن تەربىيە فىلىمىدا رول ئالدىكەن.

ئەيمى بىر ئايال ئالىم بولۇپ، ئۇنىڭ قارشىچە ئەگەر دۇنيادىكى قىزلارنىڭ ھەممىسى ئوقۇشتىن ياكى مائارىپتىن تولۇق بەھرىمەن بولىدىكەن، ئۇ ئىنسانلار قىلالايدىغان ئىشلارنىڭ دائىرىسىنى تېخىمۇ كېڭەيتىدۇ. ئەيمى مۇنداق دەيدۇ: «گەرچە ھازىرغىچە نۇرغۇن ئاستېروئىدلارغا ئىسىم قويۇلغان بولسىمۇ، ئاياللار، بولۇپمۇ ئاق تەنلىك ئەمەس ئاياللار قوشقان تۆھپىلەرنىڭ شەرىپى ئۈچۈن ئىسىم قويۇلغان ئاستېروئىدلار ئاساسەن يوق.» ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ: «ئىنسانىيەتنىڭ بىر قىسىم ئەڭ قىيىن مەسىلىلىرىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن، بىز ھازىر بارلىق ئەقىللىق كىشىلەرنىڭ ئەقلى كۈچىدىن پايدىلىنىشقا ناھايىتىمۇ قاتتىق ئېھتىياجلىق بولۇۋاتىمىز. شۇڭلاشقا بىز دۇنيا نوپۇسىنىڭ يېرىمىنى بىر چەتكە قايرىپ قويۇشقا زادىلا چىقىنالمىمىز.»

مەن بۇ يەردە تەسۋىرلىمەكچى بولغان خەۋەر شۇنىڭ بىلەن ئاخىرلاشتى.

شۇنداق. قىزلارنىڭ مەكتەپتە ئوقۇشى، كەم دېگەندە تولۇقسىز ھەتتا تولۇق ئوتتۇرىنى پۈتتۈرگۈچە تولۇق ئوقۇشى تولىمۇ مۇھىم. بۇ ئىش ئۇيغۇرلار ئۈچۈن تېخىمۇ شۇنداق. ئىجتىمائىي پەن ساھەسىدە «شوتار» ۋە «چارە» دېگەن ئىككى مۇھىم ئۇقۇم بار. كۆپىنچە ئوقۇرمەنلەر بۇ ئىككى ئۇقۇمنىڭ پەرقىنى ئوبدان بىلىدۇ. ئەمما نۇرغۇن كىشىلەر بۇ ئىككى ئۇقۇمدىن توغرا پايدىلىنالمىدۇ. ھازىر ئۇيغۇر جەمئىيىتىدە شوتارلار بەك كۆپ. ئەمما چارىلەر بەك ئاز. نۇرغۇن كىشىلەر پەقەت شوتار توۋلاش بىلەنلا چەكلىنىپ قېلىپ، چارىگە ئەھمىيەت بەرمەيۋاتىدۇ. مېنىڭ ھەر بىر ئۇيغۇر ئاتا-ئانىدىن كۈتىدىغان ئۈمىدىم، ئەگەر سىز بىر قىزنىڭ دادىسى ياكى ئاپىسى بولسىڭىز، سىزنىڭ قانداق ئەھۋاللارغا دۇچ كېلىۋاتقانلىقىڭىزدىن قەتئىينەزەر، قىزىڭىزنى ئەڭ كەمىدىمۇ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگۈچە ئوقۇتۇڭ. ئەڭ ياخشىسى تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگۈچە، ھەتتا ئۇنىڭدىن يۇقىرىدىن بولغان باكلاۋۇر، ماگىستىر ۋە دوكتورلۇققىچە ئوقۇتۇڭ. بۇنىڭ پايدىسى ناھايىتىمۇ كۆپ. ئادەم ئوقۇش ئارقىلىق ئۆز تەقدىرىنى ئۆزگەرتەلەيدۇ. ئۇيغۇرلارمۇ شۇنداق. ئۇيغۇر خانىم-قىزلىرىمۇ ھەم شۇنداق. ئۇنىڭ پاكىتىنى مەن بۇ قېتىم تەييارلىغان مەزكۇر يازمىدىن كۆرۈۋالالايسىز. بىر قىسىم ئۇيغۇر خانىم-قىزلىرى ناھايىتى چەكلىك پۇرسەتلەر ئىچىدە ياشىسىمۇ، ئۆزىنىڭ جاپالىق ئەمگىكىگە تايىنىپ، ھەر خىل قىيىنچىلىقلار ۋە ھەر خىل توسالغۇلارغا باش ئەگمەي، قاتتىق تىرىشىش نەتىجىسىدە ئەڭ ئاخىرى ئۇتۇپ چىقىپ، ھازىر ھەر خىل خەلقئارالىق سەھنىلەردە رول ئېلىپ، ئۇيغۇر ئۈچۈن شان-شەرەپ كەلتۈرۈۋاتىدۇ. مەن ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى ھازىرغىچە تونۇشتۇرۇپ بولدۇم. بۇ قېتىم يەنە شۇلارنىڭ ئىچىدىكى 2 قېرىندىشىمىزنى تونۇشتۇرىمەن. ئۇلار مەن ھازىرغىچە تونۇشتۇرغان 29- ۋە 30- قېرىندىشىمىز بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ئاللاھ بۇيرۇسا ئۇنداق قېرىنداشلىرىمىزنى بۇنىڭدىن كېيىنمۇ داۋاملىق تونۇشتۇرىمەن. مەن بۇ خانىم-قىز قېرىنداشلىرىمىزدىن ناھايىتىمۇ پەخىرلىنىمەن، ھەمدە سىزنىڭمۇ شۇنداق قىلىدىغانلىقىڭىزغا ئىشىنىمەن.

ۋەتەندىكى ياش-ئۆسمۈرلەر، ۋە بىزنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلىرىمىز ئارىمىزدىكى ھازىرغىچە بىر قىسىم ئەگرى-توقاي يوللارنى بېسىپ، ئاخىرى ئۇنۇپ چىققان كىشىلەرنىڭ تەجرىبىسىگە موھتاج. ئۇلارنىڭ يول باشلىشىغا، يېتەكلىشىگە، ۋە رىغبەتلەندۈرۈشىگە موھتاج. مەن ھازىرغىچە مۇنداق 3 شەرتنىڭ بىرىنى قانائەتلەندۈرگەن قېرىنداشلارنى تونۇشتۇرۇپ كېلىۋاتىمەن: (1) چەت ئەلدە ئوقۇپ، بىر يۇقىرى ئۇنۋانغا ئېرىشكەن. (2) چەت ئەلدە ئىشلەپ، بىر مۇھىم كەسپىي خىزمەت ئورنىغا ئېرىشكەن. (3) چەت ئەلدە ياكى ئۇيغۇر دىيارىدا كەسپىي جەھەتتە ئالاھىدە نەتىجە قازانغان. ئەگەر سىز ئاشۇ 3 شەرتنىڭ بىرىنى ھازىرلىغان بولۇپ، مېنىڭ تونۇشتۇرۇشۇمنى خالىسىڭىز، مەن بىلەن «bilim.humar@yahoo.com» ئارقىلىق ئالاقىلىشىڭ. ئەگەر سىز ئاشۇ 3 شەرتنىڭ بىرىنى ھازىرلىغان قېرىنداشلىرىمىزنى بىلىشىڭىزمۇ ئۇلارنى ماڭا كۆرسىتىپ بېرىڭ. سىز ماڭا تەييارلاپ ئەۋەتىپ بېرىدىغان مەزمۇن كونا يېزىق ۋە يېڭى يېزىق PDF نۇسخىلىرىدا بولمايدۇ. ماڭا پەقەت يېڭى يېزىق ياكى كونا يېزىق «Word» ھۆججىتىلا كېرەك. مەن ئۆزۈم يېڭى يېزىق نۇسخىسىنى ياخشىراق كۆرىمەن، سەۋەبى مەن تەھرىرلەشنى يېڭى يېزىق بويىچە قىلىمەن. سىز ئىشلەتكەن ھەرپلەر ۋە گىرامماتىكىدا خاتالىقلار بولسا كېرەك يوق. مەن ھازىرغىچە تورلارغا چىقارغان تەرجىمىھالدىن بىرىنى ئۈلگە قىلىپ تۇرۇپ، 3-شەخس نامىدا (يەنى «ئۇنداق قىلدى، مۇنداق قىلدى»، ياكى «ئۇنداق قىلغان، مۇنداق قىلغان» دەپ يېزىڭ؛ ھەرگىزمۇ «ئۇنداق قىلدىم، مۇنداق قىلدىم» دەپ يازماڭ) يېزىپ چىقىشىڭىز بولۇۋېرىدۇ. چەت ئەلدە ئۇزۇن

تۇرغان، ۋە بۇرۇن «مىنكاۋخەن» بولۇپ ئوقۇغان قېرىنداشلارنىڭ كۆپىنچىسى ئۇيغۇرچىنى توغرا يازالمايدۇ. مەن رەڭگارەڭ ھەرپلەر بىلەن يېزىلغان يېڭى يېزىقچە يازمىلارنىڭ ھەممىسىنى ئوقۇيالايدىغان بولۇپ، سىز ئەۋەتكەن مەزمۇنى بىر-بىر، ھەرپ-ھەرپ ئۆزگەرتىپ چىقىمەن. ئۆزگەرتىش بەك قىيىن بولسا، ئۇنى ئۆزۈم پۈتۈنلەي باشقىدىن يېزىپ چىقىمەن. بۇ ئىشقا قاتنىشىش ئارقىلىق سىز بۇ دۇنيادا خەلقىمىزنىڭ ھۆرمىتىگە ۋە قەدىرلىشىگە ئېرىشەلەيسىز. يەنە بىر دۇنيادا بولسا ئاللاھنىڭ رەھمىتىگە ئېرىشەلەيسىز. ئاللاھ بىزنى ئۆزىمىز كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقنىڭ نەتىجىلىرىگە ئاساسلىنىپ تۇرۇپ باھالىمايدۇ. بەلكى، ئاللاھ بىزنى ئۆزىمىزنىڭ يوشۇرۇن كۈچىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش يولىدا نامايان قىلغان سەمىمىيىتىمىزگە ئاساسلىنىپ تۇرۇپ باھالايدۇ. مەن سىزنىڭ ماڭا ۋە خەلقىمىزگە قىلغان قىممەتلىك ياردىمىڭىز ئۈچۈن سىزگە ئالدىنلا رەھمەت ئېيتىمەن.

بىر قانچە ئۇكىلار ماڭا ئۇيغۇرچىنى ئانچە ياخشى بىلمەيدىغان ئۇيغۇر ياش-ئۆسمۈرلەرنىڭمۇ پايدىلىنىشى ئۈچۈن، مۇشۇ خىلدىكى بىر قاتار ماقالىلەرنىڭ خەنزۇچىسىنىمۇ تەييارلاپ، ئۇيغۇر ئوقۇغۇچىلارنىڭ خەنزۇچە تور بەتلىرىگە يوللاپ قويۇشنى تەۋسىيە قىلدى. بۇ بىر ناھايىتى ياخشى تەكلىپ بولۇپ، مەن ئۇنى تولۇق قوللايمەن، ھەمدە يۇقىرىدىكى تەكلىپنى بەرگەن قېرىنداشلارغا رەھمەت ئېيتىمەن. ئەمما ئۇ ئىشنى مەن ئۆزۈم قىلالمايمەن. ئەگەر ئاشۇنداق ئىشنى قىلىشنى خالايدىغان قېرىنداشلار بار بولسا، ئۇلار مەن بىلەن «bilim.humar@yahoo.com» ئارقىلىق ئالاقىلەشسە، مەن بارلىق يازمىلارنىڭ «Word» ھۆججىتىنى ماڭدۇرۇپ بېرىمەن.

ئەمدى رەسمىي مەزمۇنى باشلايمەن.

1. نەفىزە ئابدۇراخمان

1-رەسىم: سىڭلىمىز نەفىزە ئابدۇراخمان

سىڭلىمىز نەفىزە 1970-يىلى غۇلجا شەھىرىدە بىر تىجارەتچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. ئۇلار 9 قېرىنداش بولۇپ، ئۇلارنىڭ يەتتىسى قىز، ئىككىسى ئوغۇل. نەفىزە كىچىك ۋاقتىدا ئۇنىڭ دادىسى رەھمەتلىك تىجارەت بىلەن شۇغۇللىنىپ، ئائىلىسىنى قامدايتتى. ئۇنىڭ دادىسى ئالىي مەلۇماتلىق بولمىسىمۇ، پەرزەنتلىرىنى ھەر ۋاقىت ياخشى ئوقۇشقا رىغبەتلەندۈرەتتى. بالىلىرىمۇ

دادىسىنىڭ ئۈمىدىنى يەردە قويماي، ناھايىتى ياخشى ئوقۇدى. 1987-يىلى بالىلارنىڭ چوڭى بولغان نەفىزەنىڭ ئاكىسى تۇيۇقسىز كېسەل سەۋەبىدىن ۋاپات بولۇپ كەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن نەفىزەنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر ئۈرۈمچىگە كۆچۈپ كەلدى. نەفىزە بولسا غۇلجا تېببىي مەكتىپىدە سېستىرالنىق ئوقۇشنى داۋاملاشتۇرۇپ، غۇلجىدا قېلىپ قالدى. ئۇ چاغدا نەفىزە غۇلجا تېببىي مەكتىپىگە 430 نومۇر بىلەن ئىلى ۋىلايىتى بويىچە 2-يۇقىرى نومۇر بىلەن سېستىرالنىق كەسپىگە قوبۇل قىلىنغان ئىدى.

2-رەسىم: نەفىزە دادىسى ۋە ئاپىسى بىلەن بىللە. بۇ رەسىم 1986-يىلى نەفىزەنىڭ غۇلجىدىكى ئۆيىدە تارتىلغان.

نەفىزە غۇلجىدىكى ئوقۇشنى 1992-يىلى پۈتتۈرۈپ، ئۈرۈمچىگە قايتىپ كەلدى. 1992-يىلى 9-ئايدا ئۈرۈمچى شەھەرلىك 3-دوختۇرخانىنىڭ ئىچكى كېسەللىكلەر بۆلۈمىگە تەقسىم قىلىندى. شۇ يىلدىن باشلاپ 2000-يىلىغىچە 3-دوختۇرخانىدا ئىشلىدى. 2000-يىلى 4-ئايدا ئۇ خىزمەتتىن ئىستىپا بېرىپ، ئۆز ئالدىغا پەرۋىشخانا (ياكى كىچىك داۋالاش پونكىتى) ئاچتى.

نەفىزە 2002-يىلى 8-ئايدا ئۆز خىراجىتى بىلەن نورۋېگىيەگە كەلدى. نورۋېگىيەگە كەلگەندىن كېيىن، بۇ دۆلەتنىڭ ئىستىمال سەۋىيىسى بەكمۇ يۇقىرى بىر دۆلەت ئىكەنلىكىنى، ۋە تىلىنىڭ ئۆگىنىشكە ئانچە قولاي ئەمەسلىكىنى بايقاپ، ناھايىتى زور بېسىم ھېس قىلدى. دادىسى ئۇلارغا داۋاملىق «قىيىنچىلىق دېگەن ۋاقىتلىق بولىدۇ، پەقەت تىرىشساڭلا ئۇنى يېڭەلەيسەن، ئەڭ قورقۇنچىلىقى بەلنى قويۇۋېتىش»، دەيتتى. شۇڭا نەفىزە دادىسىنىڭ ئاشۇ سۆزلىرىنى ئويلاپ، ئۆز-ئۆزىنى رىغبەتلەندۈرۈپ، ئىچىدە «مەن چوقۇم مۇشۇ دۆلەتتە ياشاپ قالمايمەن، قىيىنچىلىققا باش ئەگمەيمەن، باشقىلار قىلالغاننى مەنمۇ قىلالايمەن»، دەپ ئويلاپ، قاتتىق ئىرادە بىلەن

ناھايىتى تىرىشىپ ياشىدى. 2004-يىلى 2-ئايغا كەلگۈچە قىزغا ھامىلىدار بولۇش ۋە يەڭگىش ئىشلىرى بىلەن ئوقۇيالىمدى.

نەفىزە قىزىنى يەڭگىپ بولۇپ، 40 كۈن توشقاندا بىر نورۇڭ تىلى مەكتىپىدە ئوقۇشنى باشلىدى. تىل مەكتىپى بىلەن ئۆيىنىڭ ئارىلىقى 6 كىلومېتىر بولۇپ، ئۇ ئارىلىقتا ئاپتوبۇس قاتنىمايتتى. ئۇ چاغلاردا نەفىزە تېخى ماشىنىمۇ ھەيدىيەلمەيتتى. شۇڭا ئۇ ھەر كۈنى مەكتەپكە بېرىپ-كېلىش ئۈچۈن 12 كىلومېتىر يولنى پىيادە قاتنىدى. نەفىزە مەكتەپكە كەتكەندە، ئەمدى 40 كۈنلۈك بولغان قىزغا ئۇنىڭ ئېرى قارىدى. نەفىزە يالغۇز كۈندۈزدىلا ئوقۇپ قالماي، ئۇ يەنە ئاخشىمۇ ئوقۇتىدىغان مەكتەپكىمۇ يېزىلىپ ئوقۇدى. بەزى كۈنلىرى بىر كۈندە 24 كىلومېتىر يولنى پىيادە ماڭدى. گەرچە نەفىزەنىڭ ھەر بىر كۈنى ئىنتايىن جاپالىق بولسىمۇ، ئۇ ئاشۇ جاپالارغا چىدىدى. ئائىلە ئىشلىرى ۋە بالا بېقىش ئىشلىرىنىمۇ ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇپ ماڭدى. تىل ئۆگىنىش كۇرسىغا بېرىپ، 7 ئاي ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، نورۋېگىيە خەلق ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تىل ئۆتكىلىدىن مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتتى. نەفىزەنىڭ تىل كۇرسىدىكى مۇئەللىملىرى ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى: «بىز ھازىرغىچە بىر چەت ئەللىكنىڭ بۇنىچىلىك قىسقا ۋاقىت ئىچىدە تىل ئۆتكىلىدىن ئۆتكىنىنى كۆرۈپ باقمىغان ئىدۇق. سەن ئۇيغۇر قىزى بەك تىرىشچان ئىكەنسەن. بۇنى بىز مەكتىپىمىز تارىخىدىكى بىر مۆجىزە، دېسەكمۇ بولىدۇ.»

تىلدا ئاساس سېلىۋالغاندىن كېيىن، نەفىزە دەسلىپىدە «مەن تىل ئۆتكىلىدىن ئۆتۈپ بولدۇم، ئەمدى سېستىراللىق كەسپىمنى قىلسام بولىدۇ»، دەپ ئويلىدى. ئەمما كېيىن خىزمەت ئىزدەپ كۆرگەندىن كېيىن، ئۇ نورۋېگىيەدە سېستىرا بولماق ئىنتايىن تەس ئىكەنلىكىنى، بۇ يەردە سېستىرا بولۇش ئۈچۈن ئوتتۇرا تېخنىكوم دىپلومى يېتىشمەيدىغانلىقىنى، چوقۇم باكلاۋۇرلۇق ئۇنۋانى بار بولۇشى تەلەپ قىلىنىدىغانلىقىنى بىلدى. نەفىزە ئۆزىنىڭ ئىلگىرىكى ئوتتۇرا تېخنىكوم دىپلومى ۋە خىزمەت تارىخىنى رەسمىي ئىسپاتلاشتىن ئۆتكۈزۈپ («notarization» قىلدۇرۇپ)، ئۇلارنى دۆلەتلىك سەھىيە باشقارمىسىغا ئەۋەتىپ، رەسمىي سېستىرا بولۇشتىن بۇرۇن بىر ياردەمچى سېستىرا بولۇپ ئىشلەپ تۇرۇش ئىلتىماسى سۇندى. ئۇنىڭدىن كېيىن ئانچە ئۇزۇن ۋاقىت ئۆتمەيلا يۇقىرىدىن نەفىزەنىڭ ئىلتىماسى قوبۇل قىلىنىپ، ئۇنى «ياردەمچى سېستىرا» دەپ ئېتىراپ قىلغانلىقى ھەققىدە ئىسپات خېتى كەلدى.

3-رەسىم: نەفىزە ئابدۇراخمان، ئۇنىڭ ئېرى تۇرسۇنئاي، ۋە ئۇنىڭ قىزى نازاكەت. بۇ رەسىم 2015-يىلى 3-ئاينىڭ 14-كۈنى نورۋېگىيەنىڭ ئوسلو شەھىرىدە تارتىلغان.

شۇنىڭدىن باشلاپ نەفىزە بىر تەرەپتىن ئىشلەپ، بىر تەرەپتىن 2005-يىلى 4-ئايدىن باشلاپ ئوسلودىكى «Oslo and Akershus University, College of Applied Science, HIOA» دېگەن ئالىي مەكتەپتە ئوقۇدى. ئالىي مەكتەپ ئوقۇشنى باشلاپ بىر ھەپتە بولغاندا، نەفىزەگە دادىسى ۋاپات بولغانلىق خەۋىرى كەلدى. شۇنىڭ بىلەن نەفىزە ئاسماندىن يەرگە چۈشكەندەك بولۇپ كەتكەن بولۇپ، ئۇنىڭ ئۇ چاغدىكى ھېسسىياتىنى سۆز بىلەن ئىپادىلەپ بەرگىلى بولمايدۇ. ئەگەر دادىسى نەفىزەنىڭ بۇ يەردىكى ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەنلىك خەۋىرىنى ئاڭلىغۇچىلىك ھايات تۇرۇپ بەرگەن بولسا، ئۇ قىزىدىن قانچىلىك خوش بولۇپ كېتەتتى-ھە؟ نەفىزە دادىسىنى پەخىرلەندۈرۈش ئۈچۈن شۇنچە ئالدىرىغان، ۋە شۇنچە تىرىشقان بولسىمۇ، ئۇنىڭ ئارزۇسى ئىشقا ئاشمىدى. دادىسى ھەققىدىكى شۇم خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، نەفىزە مەكتىپىگە بىر ھەپتىگىچە بارالمىدى. قاتتىق ئازابلاندى. ئۇنداق ئازابنى پەقەت چەت ئەلگە چىقىپ، نەفىزەگە ئوخشاش سەرگۈزەشتىنى ئۆز بېشىدىن ئۆتكۈزۈپ باققان كىشىلەرلا ھېس قىلالايدۇ. نەفىزە بىر ھەپتە ئۆتكەندىن كېيىن ئۆزىنى زورلاپ تۇرۇپ مەكتەپكە بېرىشنى باشلىدى. مەكتەپكە بارغان 1-كۈنى ئۇنىڭ ساۋاقداشلىرى ۋە ئوقۇتقۇچىسى ئۇنىڭدىن ھال سوراپ، ئۇنىڭغا تەسەللى بەردى، ھەمدە ئۇنىڭدىن «بىرەر پوپ بىلەن سۆزلىشىپ، كۆڭلۈڭگە بىر ئاز ئارام تېپىشنى خالامسەن؟» دەپ سورىدى. نەفىزە بولسا «ياق، مەن بىر مۇسۇلمان»، دەپ جاۋاب بەردى.

نەفىزە ئۆزىدىكى روھىي ئازابقا بەرداشلىق بېرىپ، ئوقۇشنى يەنە داۋاملاشتۇردى. نورۋېگىيەدىكىلەر نەفىزەدەك چەت ئەللىك سېستىرالارغا خۇددى يەرلىك سېستىرالار بىلەن ئوخشاش تەلەپ قويدىكەن. ئوقۇش پۈتتۈرۈش ئىلمىي ماقالىسى 25 بەت ئۇزۇنلۇقتا بولۇشى، مېدىتسىناللىق

ھېسابلاش نەتىجىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى، ھەمدە ئۇنىڭدا بىر خاتالىقمۇ يۈز بەرمەسلىكى شەرت قىلىنىدىكەن. نەفىزە 25 بەتلىك ئوقۇش پۈتتۈرۈش ئىلمىي ماقالىسىنى يازدى، ھەمدە ئىمتىھاندىن ئۆتتى. ئەمما مېدىتسىنالق ھېسابلاش ئىمتىھاندىن خاتاسز ئۆتەلمىدى. ئۈچ قېتىم قايتىلاپ ئىمتىھان بېرىپمۇ ئۆتەلمىدى. ئۇنىڭ ئىچى تىتىلدى. «ئىمتىھاندا چوقۇم 100 نومۇر ئالسىن، 99 نومۇر ئالساڭ ئۆتەلمەيسەن»، دېگەن تەلەپ ئۇنىڭ كاللىسىدىن ئۆتمەيتتى. ئۇ قاتتىق ئىرادىگە كېلىپ، ھېلىقى ئىمتىھاننى 4-قېتىم يەنە بەردى، ھەمدە ئىدىيە جەھەتتىن «بۇ قېتىم يەنە ئۆتەلمىسەم، ئۆزۈمنىڭ ياردەمچى سېستىراللىقىنى قىلمەن»، دەپ تەييارلىق قىلىپ قويدى. ئۇ چاڭدا نەفىزەنىڭ ئانىسى قىزنى كۆرۈش ئۈچۈن نورۋىگىيەگە كەلگەن ئىدى. قىزنىڭ بۇنچىلىك قىيىنلىق كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ چىدىغان ئانا: «بولدىلا بالام، ئۆتەلمىسەڭ ياردەمچى سېستىرا بولۇپ ئىشلەۋەرسەن، جەننى بۇنچىۋالا قىيىنماي»، دېدى. تۆتىنچى قېتىملىق ئىمتىھاننى بېرىپ بولۇپ، ئۇنىڭ نەتىجىسى چىققۇچە بولغان بىر ھەپتە ۋاقىت نەفىزە ئۈچۈن ئىنتايىن ئاستا ئۆتتى. ئاندىن نەفىزەگە ئاخىرى پوچتىدىن بىر پارچە خەت كەلدى. ئۇ خەتتە «سىز ئىمتىھاندا لايىقەتلىك بولىدىڭىز»، دېيىلىپتۇ. بۇنى كۆرگەن نەفىزە، خۇشاللىقتىن كۈلمەي، قاتتىق يىغلىۋەتتى. سەۋەبى، ئۇ بۇ كۈنگە ئىنتايىن تەستە، ئىنتايىن جاپادا ئېرىشكەن ئىدى.

نورۋىگىيە ھۆكۈمىتىنىڭ سەھىيە باشقارمىسى نەفىزە ئۇيغۇر دىيارىدا ئىشلىگەن خىزمەتلىرىنىڭ ئىسپاتلىرى ئىچىدە ياشانغانلاردىن خەۋەر ئېلىش ۋە ساقلىقنى ساقلاش پونكىتى، ھەمدە روھىي كېسەللەردىن خەۋەر خىزمەت تۈرى بويىچە ئېلىپ بارغان پىراكتىكا قاتارلىقلارغا ئائىت پاكىتلار كەم ئىكەن، دەپ، نەفىزەگە ياشانغانلاردىن خەۋەر ئېلىش ئورنىدا 3 ئاي، ساقلىقنى ساقلاش پونكىتىدا بىر ئاي، ۋە روھىي كېسەللەرگە قارايدىغان بۆلۈمدە 2 ئاي پىراكتىكا قىلىش شەرتىنى قويدى. شۇنىڭ بىلەن نەفىزە نائىلاج بۇ 6 ئايلىق پىراكتىكا جەريانىنىمۇ تاماملاپ، ئۇنىڭ ئىسپاتىنى سەھىيە باشقارمىسىغا ئەۋەتتى. 2007-يىلى 10-ئاينىڭ ئاخىرىدا، نەفىزە «Oslo and Akershus University, College of Applied Science, HIOA» دېگەن ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەن ۋە دۆلەتلىك سەھىيە باشقارمىسى ئېتىراپ قىلغان سېستىراللىق دېپلومىغا ئېرىشتى. بۇ ئىشتىن نەفىزە ناھايىتى خۇشال بولالماي تۇرالمىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىنىڭ بۇرۇنقى خىزمەت ئورنىدا رەسمىي سېستىرا بولۇپ ئىشلەشنى باشلىدى.

قىزىنى يەڭگىپ بولغاندىن كېيىن نەفىزەنىڭ ئوڭ بىقىنىدا بىر ئاغرىق پەيدا بولۇپ، ئۇنى بەكمۇ قىيىندى. نەفىزە بارمىغان دوختۇرخانىلار قالدى. نەفىزە قىزىنى ئوپىراتسىيە ئارقىلىق تۇغقان بولۇپ، ئۇ ئۆزىنى تەكشۈرۈشكە بارغان ھەممە دوختۇرخانىلار نەفىزەنى CT غا چۈشۈرۈپ، ئاشۇ ئوپىراتسىيە جەريانىدا ئۇنىڭ ئوڭ بىقىنىدىكى بىر نېرۋىسى زەخمىلەندۈرۈلگەنلىكىنى، ئۇنى داۋالىغىلى بولمايدىغانلىقىنى ئېيتتى. نەفىزەنىڭ ھېلىقى بىقىنى توختىماي قاتتىق ئاغرىۋەرگەنلىكى ئۈچۈن، ئۇ 2008-يىلىدىن باشلاپ خىزمىتىنى توختىتىشقا مەجبۇرى بولدى. ئۇ ئاغرىققا چىدىماي، توختىماي پۇتىنى يەرگە ئۇراتتى. ھەر كۈنى ئاغرىق پەسەيتىدىغان دورىغا تايىنىپ ئۆتكۈزەتتى. ئاشۇ مەزگىلدە نەفىزە «مەن سېستىراللىقنى داۋاملاشتۇرالمىدىكەنمەن»، دەپ ئويلاپ، كەسىپ ئۆزگەرتىش قارارىغا كەلدى، ھەمدە ئوسلودىكى «Norwegian Business School» دېگەن ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ سەھىيە سىستېمىسىنى باشقۇرۇش كەسپىدە 2009-يىلىدىن 2011-يىلىغىچە ئوقۇدى. بۇ مەكتەپنىمۇ 30 بەتلىك ئوقۇش پۈتتۈرۈش ئىلمىي ماقالىسى يېزىش ۋە نەق مەيداندا يازمىچە ئىمتىھان بېرىش ئارقىلىق پۈتتۈردى.

نەفىزە دۆلەتلىك سېستىرالار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى بولۇپ، 2012-يىلى نوپابىردا ئۇ ئاشۇ جەمئىيەتتىن بىر پارچە، بېيجىڭنى ساياھەت قىلىپ كېلىش تەكلىپىنى تاپشۇرۇپ ئالدى، ھەمدە قىزى بىلەن بېيجىڭغا باردى. شۇ چاغدىكى پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ، نەفىزە بېيجىڭدىكى بىر دوختۇرخانىغا ئۆزىنى كۆرسىتىپ باقتى. نەتىجىدە ئۇ يەردىكى دوختۇرخانىلار «سىز ئاستا خاراكتېرلىك سوقۇر ئۈچەي ياللۇغى بولۇپ قاپسىز، شۇڭا سوقۇر ئۈچەينى ئېلىۋېتىش كېرەككەن»، دېگەن يەكۈننى چىقاردى. نەفىزە «توۋا، بىر ئادەم سوقۇر ئۈچەي ياللۇغىنىڭ دەردىنى 9 يىل تارتقانمۇ بارمۇ؟»، دەپ ھەيران قالدى. نورۋىگىيەدە كۆپ قېتىم دوختۇرخانىلارغا ئۆزىنىڭ سوقۇر ئۈچەي ياللۇغى بولۇپ قېلىش ئېھتىماللىقى بارلىغىنى ئېيتقان بولسىمۇ، ئۇلار نەفىزەنىڭ سۆزىگە ئەھمىيەت بەرمىگەن ئىدى. شۇ يىلى 12-ئايدا نەفىزە بېيجىڭدا ئۆزىنىڭ سوقۇر ئۈچىنى ئوپىراتسىيە قىلىپ ئالدۇرۇۋەتتى. نورۋىگىيەگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن 2013-يىلى يانۋاردىن باشلاپ نەفىزە يەنە ئۆزىنىڭ سېستىرالىق خىزمىتىنى باشلىۋەتتى. قايتىدىن خىزمەتكە چۈشۈپ ئۇزۇن ئۆتمەي، نەفىزە ئۆزىنى سىناپ بېقىش ئۈچۈن، ئوخشىمىغان 4 ئورۇندىكى «بۆلۈم باشلىقى» دېگەن خىزمەتكە ئىلتىماس قىلىپ باقتى. قاتتىق سۆھبەتلىشىپ باھالاش جەريانىنى تاماملاپ بولغاندىن كېيىن، ئوسلودىن بىر ۋە ئاكېرشۇستىن بىر بولۇپ ئىككى يەردىن خىزمەتكە قوبۇل قىلىنغانلىقى ئۇقتۇرۇشنى تاپشۇرۇپ ئالدى. ئەمما 4 يىلدەك ۋاقىت ئىشلىمەي ئۆيدە تۇرغانلىقى ئۈچۈن، نەفىزە ھېلىقى خىزمەتلەرنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالماي قېلىشتىن سەل ئەنسىرىدى. نەتىجىدە ئۇ شىركەتلەرگە رەھمەت خېتى يېزىپ، ئۇ خىزمەتلەرنى قوبۇل قىلالايدىغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇ ھازىر ئۆزى تۇرۇشلۇق رايونغا يېقىن بىر ئىدارىدە گۇرۇپپا سېستراسى ۋە جاۋابكار سېسترا بولۇپ، خىزمىتىدىن ناھايىتىمۇ رازىمەنلىك بىلەن ئىشلەۋاتىدۇ.

نەفىزەنىڭ قىزى بۇ يىل 11 ياشقا كىرگەن بولۇپ، يېقىندا 7-سىنىپقا چىقىدۇ قىزى مەكتەپتە بەكمۇ ياخشى ئوكۇۋاتىدۇ. يولدىشى تۇرسۇنتاي 10 يىل بىر مال ئىسكىلاتىدا ئىشلىگەندىن كېيىن، ئۇ يەردە داۋاملىق ئىشلەشنى خالىمىغانلىقى ئۈچۈن، ئىشتىن ئايرىلىپ چىقىپ، ئۆز ئالدىغا بىر كىچىك فرما قۇردى. ھازىر نەفىزەنىڭ يولدىشى ئوسلودىكى ئەڭ چوڭ ئايرودروم «Gardmeon» ئايرودرومىدا زاكاس ماللارنى يەتكۈزۈش مۇلازىمىتى بىلەن شۇگۈللىنىدۇ.

نەفىزە نورۋىگىيەگە يېڭى كەلگەن ۋاقىتىدىكى بېسىم ۋە دېلىغۇلۇق ھالىنى ئەسلىسە، بۈگۈنگە قانداق كەلگەنلىكىگە ئۆزىمۇ ھەيران قالدى. ھازىر ئۇ ئىشلەۋاتقان ئورۇندا 63 خىزمەتچى بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەنلەردىن پەقەت 5 كىشىلا بار. نەفىزە ئۇنىڭ بىرى. قالغان 58 دەك خادىملار پەقەت كەسپى مەكتەپ ياكى ئوتتۇرا مەكتەپ مەدەنىيەت سەۋىيىسىگىلا ئىگە. نەفىزە ئۆزى بىر چەت ئەللىك تۇرۇپ، ھازىرقىدەك بىر يۇقىرى ئورۇندا ئىشلەۋاتقانلىقىغا ناھايىتىمۇ پەخىرلىنىدۇ. نورۋىگىيەدە سېستىرالىق خىزمىتى ئىنتايىن يۇقىرى مەسئۇلىيەتنى ئۆز ئۈستىگە ئالدىغان خىزمەت بولۇپ، كۆپلىگەن نورۋىگىيىلىك ياشلار سېستىرالارنى ئوقۇشنى خالىمايدۇ. ئاشۇنداق يۇقىرى مەسئۇلىيەتنىڭ ھۆددىسىدىن سىڭلىمىز نەفىزە ھازىر ناھايىتى ياخشى چىقىۋاتىدۇ.

نەفىزەنىڭ ۋەتەن ئىچى ۋە سىرتىدىكى ئوتتۇرا ياشلىق ئۇيغۇر قېرىنداشلىرىغا مۇنداق يۈرەك سۆزلىرى بار: «بىز ئۇيغۇرلار بەك ئەقىللىق مىللەت بىز. دۇنيانىڭ ھەر قانداق يېرىگە قاراپ باقساق، يات ئەلنىڭ تىلىنى پۇخا ئىگىلەپ، ياخشى ئورۇنلاردا ئىشلەۋاتقان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ ئاز ئەمەسلىكىنى بايقايمىز. بىز بىر ئەقىللىق مىللەت بولغانىكەنمىز، ئەگەر بىز تىرىشساقلا،

كۆزلىگەن مەقسەتكە چوقۇم يېتەلەيمىز. باشقىلار ئۆگەنگەننى بىزمۇ ئۆگىنەلەيمىز. باشقىلار ياسىغاننى بىزمۇ ياسىيالايمىز. باشقىلار قىلالغاننى بىزمۇ قىلالايمىز. بىزدە پەقەت سەبرى-تاقەت، چىداملىق ۋە قاتتىق ئىرادىلا بار بولىدىكەن، بىز ھەر قانداق ئىشنى قىلالايدىكەنمىز. ھاردىم-تالدىم دېمىسەك، ۋە قاتتىق تىرىشساق، كۆزلىگەن مەقسەتكە چوقۇم يېتەلەيدىكەنمىز. نورۋېگىيەدە سېستىرالار كەمچىل. شۇڭا بۇ دۆلەتكە كېلىپ، سېستىرا بولۇپ ئىشلەشنى خالايدىغان ياشلار بار بولسا، ئۇنىڭ يولى ھەققىدە ئىزدىنىپ باقساڭلار بولىدۇ. ئاللاھ خالىسا، ۋاقتى كەلگەندە مەنمۇ قولۇمدىن كەلگەن ياردەملەرنى ئايمىمايمەن.»

تۆۋەندىكى 4 پارچە رەسىمدە بېرىلگىنى نەفىزەنىڭ نورۋېگىيەدە ئالغان ئوقۇش پۈتتۈرۈش گۇۋاھنامىلىرى.

3-رەسىم.

KURSBEVIS

KURS I NASJONALE FAG FOR SYKEPLEIERE SOM IKKE ER OMFATTET AV INTERNASJONALE AVTALER.

Nefize Abdurahman
kursdeltakers navn

har deltatt ved kurs i Nasjonale fag for sykepleiere som Høgskolen i Oslo, avdeling for sykepleierutdanning har arrangert, i tiden fra 1. April til 29. april 2005.
Kurset har fulgt "Studieplan i Nasjonale fag" godkjent av Sosial- og Helsedirektoratet.
Kandidaten har bestått avsluttende prøve i nasjonale fag mai 2006
Kandidaten har bestått prøve i legemiddelregning april 2007.

KURSINNHOOLD: SYKEPLEIE, FARMAKOLOGI OG SAMFUNNSFAG/ LOVGIVNING

Kurset har et omfang av 70 timer og har hatt følgende innhold:

Norsk helselovgivning	16 timer
Samfunnsfag	9 timer
Farmakologi	15 timer
Sykepleie	30 timer
Prøve i legemiddelregning	Bestått
Avsluttende prøve	Bestått

Jan Ove Vatne (sign)
Høgskolelektor

Karin Evje Olsen
Karin Evje Olsen
Rådgiver

Autorisasjon Sykepleier

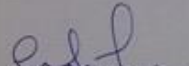
Nefize Abdurahman

født 20. august 1970
ID-nummer: 009282998

autoriseres hermed som sykepleier med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell § 53, jf. § 48, med de rettigheter og plikter som følger av den til enhver tid gjeldende norske lovgivning som regulerer helsepersonells yrkesutøvelse.

In accordance with the Act on Health Personnel of 2nd July 1999 No. 64, Section 53, cf. Section 48, the Norwegian Registration Authority for Health Personnel certifies that the person mentioned above is authorised as general nurse.

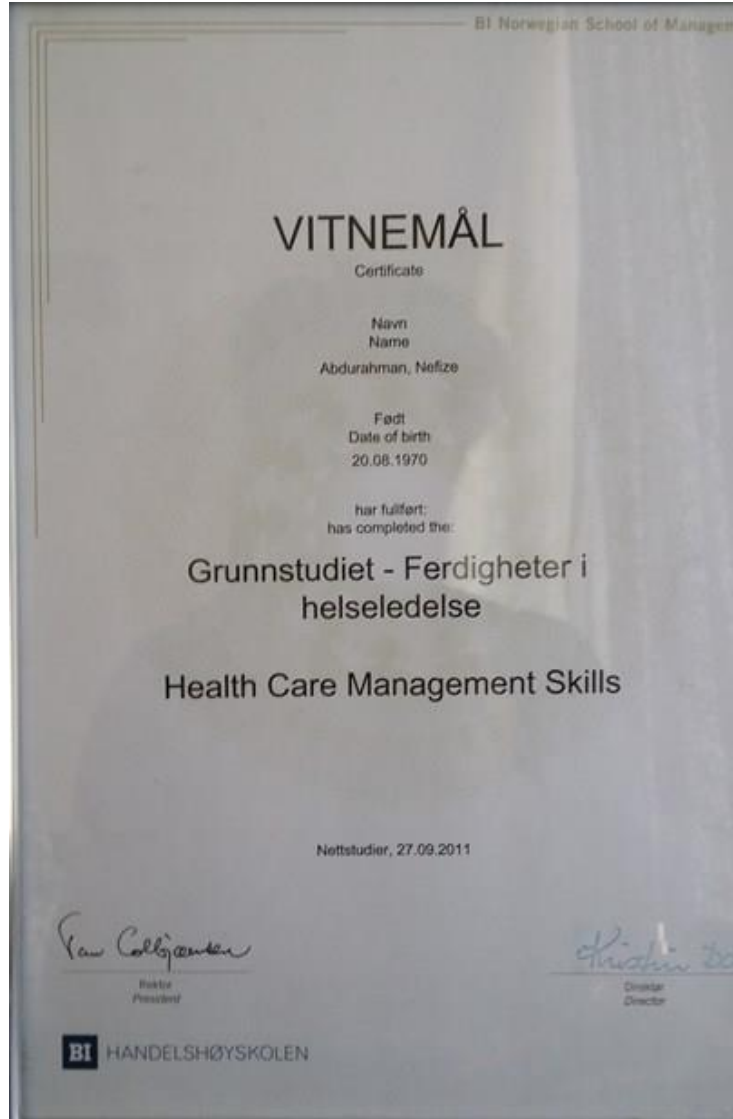
Statens autorisasjonskontor for helsepersonell
Oslo, 29. oktober 2007

Cathrine Berntsen
avdelingsleder

Christian Lilleaasen Gjelseth
førstekonsulent

5-ره نسیم.

6-رہنم.

2. زہینفورہ سابر

1-رەسىم: سىڭلىمىز زەينۇرە سابىر

سىڭلىمىز زەينۇرە ئابلىمىت قەشقەر شەھىرىدىكى بىر ئىشچى ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. زەينۇرە كىچىك ۋاقتىدىلا ئاپىسى ئالەمدىن ئۆتكەنلىكى ئۈچۈن، ئۇنى چوڭ ئاپىسى بىلەن چوڭ دادىسى بېقىپ چوڭ قىلغان. گەرچە ئۇ چاغلاردا چوڭلار ئۇنىڭغا «چوقۇم ياخشى ئوقۇڭ» دېگەن تەلەپنى قويىمىغان بولسىمۇ، ئۇ ئۆزۈكىدىن تىرىشىپ ئوقۇپ، باشلانغۇچتىن تارتىپ قەشقەر 1- تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپتە تولۇق ئوتتۇرىنى پۈتتۈرگۈچە سىنىپ بويىچە ئەلا ئوقۇغۇچى بولۇپ ئوقۇدى. ئالىي مەكتەپكە ئىمتىھان بېرىدىغاندا زەينۇرەنىڭ چوڭ-ئاپا ۋە چوڭ-دادىسى «قىز بالا يىراقتا ئوقۇسا ياخشى بولمايدۇ»، دەپ، ئۇنىڭغا ئۇيغۇر دىيارىدىكى ئالىي مەكتەپلەرگە ئىلتىماس قىلىشنى تەۋسىيە قىلدى. ئەمما زەينۇرەنىڭ ئۇيغۇر دىيارىنىڭ سىرتىنى كۆرۈپ بېقىش ئارزۇسى بار بولغاچقا، چوڭلارنىڭ تەۋسىيىسى بويىچە ئىش كۆرمەي، ئىچكىرى ئۆلكىلەردىكى مەكتەپلەرگە ئىلتىماس قىلدى. نەتىجىدە 1986-يىلىدىن 1988 يىلىغىچە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تەبىئىيات سىنىپىدا ئوقۇپ، ئاندىن شاڭخەي خۇادوڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتى (上海华东师范大学) نىڭ پىسخولوگىيە فاكۇلتېتىغا قوبۇل قىلىندى. ھەمدە شۇ چاغدا ئۆزى بىلەن بىر سىنىپقا تەقسىم قىلىنغان 68 نەپەر ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىچىدىكى بىرىدىن ئۇيغۇر ئوقۇغۇچى بولۇپ قالدى. ئۆزىنىڭ ئانا يۇرتىدىن ۋە ئانا تىلىدىن ئايرىلىپ، باشقىلارغا ئارىلىشىپ ئوقۇغانلىقى، ھەمدە خەنزۇ تىلىنى ئاران ئىككى يىل ئۆگەنگەنلىكى ئۈچۈن، دەسلەپتە ئۇنىڭغا دەرسلەرگە يېتىشىپ ئوقۇش بەكمۇ تەس كەلدى. لېكىن ئۇ ئۆزىگە قاتتىق تەلەپ قويۇپ، ساۋاقداشلىرىدىن قېلىشماي ئوقۇپ، 1992-يىلى ئالىي مەكتەپنى ياخشى نەتىجىلەر بىلەن پۈتتۈردى.

ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، زەينۇرە قەشقەر پېداگوگىكا ئىنستىتۇتىنىڭ پەن-تەتقىقات بۆلۈمىگە بۆلۈنۈپ، شۇ بۆلۈم چىقىرىدىغان مەكتەپ ژۇرنىلىغا تەھرىر بولۇپ، ئۇ يەردە تاكى 1996-يىلىغىچە ئىشلىدى. 1996-يىلى ئۈرۈمچىدىكى «شىنجاڭ ياشلىرى ژۇرنىلى» غا يۆتكىلىپ كېلىپ، شۇ يەردە تەھرىرلىك خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ، «2-دەرىجىلىك مۇھەررىرلىك ئۇنۋانى» (中级职称) غا ئېرىشتى.

1999-يىلى زەينۇرە ئېرى بىلەن رۇسىيەنىڭ سانت پېتېربۇرگ (Saint-Petersburg) شەھىرىگە بېرىپ، سانت پېتېربۇرگ مېدىتسىنا ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ پسخولوگىيە فاكولتېتىدا بىر يىل بىلىم ئاشۇردى. شۇ مەزگىلدە زەينۇرەگە داۋاملىق ئوقۇش پۇرسەتلىرى كۆپ قېتىم كەلگەن بولسىمۇ، ئوغلى تېخى كىچىك بولغاچقا، ئۇ 2000-يىلى ئېرى بىلەن ئۇيغۇر دىيارىغا قايتتى.

يۇرتقا قايتىپ كېلىپ ئۇزۇن ئۆتمەي، زەينۇرە چىڭخۇا ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى بىر يېڭى خىزمەتكە يۆتكىلىپ، ئاشۇ مەكتەپنىڭ مېخانىكا ئىنژېنېرلىق فاكولتېتى «خەلقئارالىق جۇڭگو-رۇسىيە يېنىك مېتال تەتقىقات مەركىزى» نىڭ بىر تەجرىبىخانىسىدا «تەجرىبىخانا باشقۇرغۇچىسى» ۋە «پروفېسسور ياردەمچىسى» بولۇپ ئىشلىدى. شۇ مەزگىلدە زەينۇرە يەنە ئاشۇ مەركەز چىقارغان بىر ژۇرنالنىڭ «مۇئاۋىن تەھرىرى» لىك ۋەزىپىسىنىمۇ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇنلىدى. چىڭخۇا ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئۆتكۈزۈلگەن بىر قېتىملىق 140 كىشىلىك جۇڭگو-رۇسىيە يېنىك مېتال يىغىنىغا، ۋە شېنجېندا ئۆتكۈزۈلگەن يەنە بىر مەملىكەتلىك يېنىك مېتال ئىلمىي-تەتقىقات يىغىنىغا مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا رىياسەتچىلىك قىلىپ، ئۆزىنىڭ بىر ئاددىي ئىش ئورنىدا ئۆزىنىڭ ئادەتتىن تاشقىرى زور قابىلىيىتىنى نامايان قىلدى. زەينۇرە چىڭخۇا ئۇنىۋېرسىتېتىدا مانا مۇشۇنداق ئۈچ يېرىم يىل ئىشلەپ، ئۇ ۋە ئۇنىڭ ئېرى ئەزەلدىن ئۇيغۇر ئىشلەپ باقمىغان بۇ داڭلىق ئالىي بىلىم يۇرتىدا باشقىلارغا ئۆز قابىلىيىتىنى، ۋە ئەقىل پاراستىنى كۆرسىتىپ، مەكتەپتىكىلەرنىڭ چىن كۆڭلىدىن قايىل بولۇشىغا ۋە ئېتىراپ قىلىشىغا سازاۋەر بولدى.

2-رەسىم: زەينۇرەنىڭ چىڭخۇا ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئۆتكۈزۈلگەن بىر قېتىملىق 140 كىشىلىك جۇڭگو-رۇسىيە يېنىك مېتال يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلىۋاتقان ۋاقتىدىكى بىر كۆرۈنۈش.

3-رەسىم: زەينۇرە موسكۋا يېنىك مېتال تەتقىقاتى ئىنستىتۇتىدا بىر قىسىم مۇتەخەسسسلەر بىلەن بىللە خىزمەت ئىشلەۋاتقان كۆرۈنۈش.

2003-يىلىدىن باشلاپ زەينۇرە ئائىلە بويىچە ئامېرىكىدا ياشاۋاتىدۇ. زەينۇرە بۇرۇن ئۆگەنگەن چەت تىلى رۇسچە بولۇپ، ئۇ ئامېرىكىغا كەلگەندىن كېيىن ئىنگلىز تىلىنى نۆلدىن باشلاپ ئۆگىنىپ، قاتتىق تىرىشىش نەتىجىسىدە، بىر يېرىم يىل ۋاقىت ئىچىدىلا ئىنگلىزچە سەۋىيىسىنى بىر خېلى يۇقىرى دەرىجىگە ئۆستۈردى. شۇنىڭ بىلەن ئۆزى بۇرۇن ئۆگەنگەن ئازراق بىئولوگىيە ئاساسىغا تايىنىپ، ئامېرىكا تېكساس شىتاتى ھيۇستون شەھىرىگە جايلاشقان «بايلور مېدىتسىنا ئىنستىتۇتى» (Baylor College of Medicine) قارمىقىدىكى تېكساس بالىلار دوختۇرخانىسى جىددىي كېسەللىكلەر بۆلۈمى (Critical Care Section of Pediatrics) نىڭ بالىلار يۈرەك كېسىلى تەتقىقات تەجرىبىخانىسىغا خىزمەتكە كىردى. ئۇ ھازىرمۇ ئاشۇ ئورۇندا ئىشلەۋاتىدۇ. ھازىرغىچە مەيلى تىل جەھەتتىكى قىيىنچىلىقلار بولسۇن، ياكى كەسىپ جەھەتتىكى قىيىن ئۆتكەللەر بولسۇن، سىڭلىمىز زەينۇرەنىڭ دادىلىق بىلەن ئالغا ئىلگىرىلىشىنى، ئۆزىنىڭ بارلىق يوشۇرۇن قابىلىيەتلىرىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ ياشاشتىن توسۇپ قالالمىدى. ئۇ دەسلەپتە مەزكۇر خىزمەتكە بىر «تېخنىك» (technician) بولۇپ كىرگەن بولۇپ، ئۆزىنىڭ قاتتىق تىرىشىشى نەتىجىسىدە كېيىنچە بىر «ياردەمچى تەتقىقاتچى» (Research Assistant) سالاھىيىتىگە ئېرىشتى. گەپنى مۇشۇنداق قىلغاندا، بىر قىسىم ئوقۇرمەنلەرگە زەينۇرەنىڭ ئەھۋالى ئانچە ئالاھىدە بولۇپ تۇيۇلماسلىقى مۇمكىن. ئەمما زەينۇرە ئامېرىكىغا كەلگەندە بىر بالىنىڭ ئانىسى، ۋە بىر ئەرنىڭ ئايالى ئىدى. ئۇ يۇقىرىقىدەك نەتىجىلەرگە بىر تەرەپتىن بىر بالغا ئانا ۋە بىر ناھايىتى ئالدىراش ئۆتىدىغان ئەرگە خوتۇن بولۇپ تۇرۇپ، يەنە بىر تەرەپتىن ئوقۇپ ۋە ئىشلەپ تۇرۇپ ئېرىشتى. گەرچە زەينۇرە ھازىرغىچە تېخى بىر رەسمىي ماگىستىرلىق ياكى دوكتورلۇق ئۇنۋانى ئۈچۈن ئوقۇش پۇرسىتىگە ئېرىشىپ بولالمىغان بولسىمۇ، ئۇنىڭ ھازىر قىلىۋاتقان خىزمىتى كەم دېگەندە بىر ماگىستىرلىق ئۇنۋانى بار كىشىدە بار بولىدىغان ئەمەلىي خىزمەت تەجرىبىسىنى تەلەپ قىلىدىغان بولۇپ، زەينۇرە ھازىرقى خىزمەت ئورنىدا 10 يىلدىن ئارتۇق ئىشلەش ئارقىلىق ئۆزىدە ھازىرغىچە ئاشۇنداق خىزمەت تەجرىبىلىرىنى توپلاپ بولدى. شۇڭلاشقا ئۇ ھازىرقىدەك بىر يۇقىرى خىزمەت سالاھىيىتىگە ۋە دوكتورلۇق ئۇنۋانى بار كىشىلەرنىڭكىگە باراۋەر كېلىدىغان

يۇقىرى مائاشقا ئېرىشەلدى. زەينۇرە ھازىرغىچە داڭلىق خەلقئارالىق ئىلمىي-تەتقىقات ژۇرناللىرىدا ئېلان قىلىنغان 2 پارچە ئىلمىي ماقالىدا 2-ئاپتور بولدى. ئاشۇ 2 پارچە ئىلمىي ماقالىنىڭ ئىزدەش ئۇچۇرلىرى تۆۋەندىكى 2 پارچە رەسىمدە بېرىلدى:

HEPATOLOGY
Official Journal of the American Association for the Study of Liver Diseases

Liver Failure/Cirrhosis/Portal Hypertension

Hypertrophic cardiomyopathy and dysregulation of cardiac energetics in a mouse model of biliary fibrosis^{†‡}

Moreswar S. Desai¹, Zainuer Shabier¹, Michael Taylor², Fong Lam¹, Sundararajah Thevananther³, Astrid Kusters³ and Saul J. Karpen^{3,§,*}

Issue

Hepatology
Volume 51, Issue 6, pages 2097–2107, June 2010

Article first published online: 8 FEB 2010
DOI: 10.1002/hep.23585
Copyright © 2010 American Association for the Study of Liver Diseases

Am score 0

Additional Information (Show All)
How to Cite | Author Information | Publication History | Funding Information

4-رەسىم

gastrojournal.org

Article

Gastroenterology

Cardiac Structural and Functional Alterations in Infants and Children With Biliary Atresia, Listed for Liver Transplantation

Moreswar S. Desai, Shabier Zainuer, Curtis Kennedy, Debra Kearney, John Goss, Saul J. Karpen

Received: February 16, 2011; Accepted: June 29, 2011; Published Online: July 15, 2011
DOI: <http://dx.doi.org/10.1053/j.gastro.2011.06.082>

Previous Next

Background & Aims

Cirrhotic liver diseases are associated with abnormalities in cardiac geometry and function in adults (cirrhotic cardiomyopathy) but rarely explored in cirrhotic infants or children. We proposed that features of cirrhotic cardiomyopathy are present in infants with cirrhosis due to biliary atresia (BA) as early as the time of evaluation for liver transplant and will correlate with mortality and postoperative morbidity.

Methods

Two-dimensional echocardiography (2DE) of infants with BA (n = 40; median age, 8 months), listed for transplantation at the Texas

5-رەسىم

زەينۇرە ئۆزىنىڭ ئوغللىنىمۇ ناھايىتى ياخشى تەربىيىلىگەن بولۇپ، ئۇنىڭ ئوغلى ھازىر ئامېرىكىدىكى داڭلىق مەكتەپلەرنىڭ بىرى بولغان ئىنگىلىزچە «Texas A&M University» دەپ ئاتىلىدىغان ئالىي مەكتەپنىڭ «جۇغراپىيە-فىزىكا ۋە ئۇچۇر تېخنىولوگىيىسى» كەسپىدە باكلاۋۇرلۇقتا ئوقۇۋاتىدۇ. سىڭلىمىز زەينۇرە ھازىرقىدەك ياخشى خىزمەت شارائىتى بىلەن قانائەتلىنىپ قالماي، ئۆزىنىڭ بۇرۇنقى پىسخولوگىيە كەسپىدە يەنە ئۆرلەپ ئوقۇش جەھەتتە بەزى پىلانلارنى تۈزۈۋاتىدۇ.

سىڭلىمىز زەينۇرە بەزىدە ئۇيغۇرچە ماقالە يېزىش ئىشى بىلەنمۇ شۇغۇللىنىدىغان بولۇپ، ئۇنىڭ «يېڭىلىق ۋە ئىنكاس» دېگەن بىر پارچە ماقالىسى يېقىندا «شىنجاڭ ياشلىرى ئىستۇدېنت» ژۇرنىلىنىڭ 2015-يىللىق 2-سانىغا بېسىلدى. تۆۋەندىكى 2-رەسىمدە بېرىلگىنى ئاشۇ ژۇرنالنىڭ مۇندەرىجىسى.

CONTENT

شىنجاڭ بىزا ئىگىلىكىنىڭ تايانچ بازىسى 20

■ ئالبوم

ئەلنى ئاتىرىنىڭ ئىنئۇپىرىمىتىت ھاياتى ... نىلخۇنار نىلشاھ 24

■ مەن كۆرگەن مەكتەپلەر

ھىندىستان بىن - تېخنىكىسىدىكى سەرھار 28

■ شەرەپ ساھىبلىرى

خەلقئارالىق مۇنبەرلەردە تۇرلغان ھايات 32

■ قەلب شىياخانىسى

بېغىلىق ۋە كىتابى ..... زەينۇرە ساپىر 36

■ مۇھەببەتلىك قىسقا قۇرلار ..... زۇمىرەت مىجىت 38

■ ئىستۇدېنتلار ئېكرانى

دەرىجىدىن تاشقىرى ئادەم 39

■ قارزۇ ۋە مەكتەپ

ئارزۇدىكى ئالىي مەكتەپ ..... ئابدۇسالام ساۋۇت 42

■ ئامبىراتلىق ياراقلىرى

ئامبىراتلىق سۆھبىتى ..... خەمىرگۈل ئوسمان 46

■ قىزلار سالىنى

ئىستۇدېنت قىز! تېخنىكا قىلىشقا 48

■ رەھبەرلەر دۇنيا

تون خىل تالامدە مانسا ماۋانات ..... نۇسرەتگۈل ئۆمەر 53

■ ھېكەت نامغان يازمىلار

ئىرانلىك ھېكەتلەر 56

■ سۆھبىتى

سامىيەت مائالاندا ... ئولۇپ كۆلىمىسى (ئىنگلىزچە) 59

■ ئىستۇدېنتلار قەسەملىرى

ئامبىرات قىز ..... مېھرىبان نىياز جوقۇق 60

■ چۈشكىنى ئوقۇۋاتقان كىم ... ئابدۇقەيۇم قىزى كۆكبەك 62

■ يالغۇز مېنىڭ سېھنىڭمۇز ... ئابدۇلجان ئابدۇرېھىم 62

■ ئېھتىمال بىر كۈنى ..... سائادەت ئەلى 62

■ ئۆچىرىشى ئۇنتۇشتىن بېرىمۇ دېرەك 63

■ ھەلىگە مۇھەببەت بىلەن 63

■ خىيال سۆزى ..... ئەكرەمجان مەھمۇت 63

■ قانچىراقى ..... نۇرسۇنجان نۇرغۇن قارا 63

■ كۈلكە جان ئوزۇنى 64

■ بۇيۇرلار 64

6-رەسىم. «شىنجاڭ ياشلىرى ئىستۇدېنت» ژۇرنىلى 2015-يىللىق 2-سانىنىڭ مۇندەرىجىسى.

زەينۇرە مۇنداق ئويلايدۇ: «ئەگەر ئادەمدە ئۈمىد ۋە ئۆزىگە نىسبەتەن ئىشەنچ بار بولسىلا، ئۆز جاسارىتىنى يوقىتىپ قويماي، يېقىلغاندا ئورنىدىن يەنە تىك تۇرۇپ، داۋاملىق ئالغا قاراپ ماڭسىلا، ئۆزى يولۇققان ھەر قانداق قىيىنچىلىقلار ئۈستىدىن غالىب كېلەلەيدۇ.»

7-رەسىم: سىڭلىمىز زەينۇرە ئوغلى كامران ۋە ئېرى ئابدۇغېنى بىلەن بىللە. بۇ رەسىم 2013-يىلى ئامېرىكا تېكساس شتاتى ھيۇستون شەھىرىدىكى ئۇيغۇرلارنىڭ يېڭى يىللىق يىغىلىشىدا تارتىلغان.

8-رەسىم: سىڭلىمىز زەينۇرە ئېرى ئابدۇغېنى بىلەن بىللە. بۇ رەسىم 2014-يىلى ئامېرىكا تېكساس شتاتى ھيۇستون شەھىرىدىكى ئۇيغۇرلارنىڭ نورۇز بايرىمى يىغىلىشىدا تارتىلغان.

9-رەسىم: سىڭلىمىز زەينۇرە بىلىمخۇمار بىلەن بىللە. بۇ رەسىم 2014-يىلى 6-ئايدا تارتىلغان.

سىڭلىمىز زەينۇرەنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر يېقىندا «ئابلىمىت» دېگەن بىر ئورتاق فامىلە ئىسمى ئىشلىتىشنى باشلىغان بولۇپ، بۇنىڭدىن كېيىن بۇ سىڭلىمىزنىڭ ئىسمى «زەينۇرە ئابلىمىت» دەپ يېزىلىدۇ.

زەينۇرە سابىر ئېلان قىلغان ئىلمىي ماقالىلەرنىڭ تىزىملىكى (ئىنگلىزچە):

Journals:

[1] Moreshwar S. Desai, Shabier Zainuer, Curtis Kennedy, Debra Kearney, John Goss, and Saul J. Karpencorrespondenceemail, "Cardiac Structural and Functional Alterations in Infants and Children With Biliary Atresia, Listed for Liver Transplantation", Gastroenterology, Vol. 141,pp. 1264-1272, Oct. 2011.

[2] Moreshwar S. Desai¹, Zainuer Shabier, Michael Taylor, Fong Lam, Sundararajah Thevananther, Astrid Kusters and Saul J. Karpen, "Hypertrophic cardiomyopathy and dysregulation of cardiac energetics in a mouse model of biliary fibrosis", Hepatology, Vol. 51, June 2010.

[3] Moreshwar Desai MD; Zainuer Shabier and Saul Karpen MD PhD. "Cardiac structural and functional alterations in infants and children with biliary atresia listed for liver transplantation" Gastroenterology (2011). July 14.

[4] Moreshwar Desai MD; Zainuer Shabier; Michael Taylor MD, PhD; Fong Lam MD; Astrid Kusters and Saul Karpen MD PhD. Hypertrophic cardiomyopathy and dysregulation of cardiac energetics in a mouse model of biliary fibrosis. Hepatology. (2010) vol. 51 (6) pp. 2097-107.

[5] Chen M, Huang L, Shabier Z, Wang J. Regulation of the lifespan in dendritic cell subsets. Mol Immunol. 2007, 44(10):2558-65.

[6] Chen M., Guerrero A, Huang L, Shabier Z, Pan M, Tan T, and Wang J. Caspase-9-induced mitochondrial disruption through cleavage of anti-apoptotic BCL-2 family members. J. Biol. Chem. 2007, 282(46) 33888-33895.

Conference Presentations:

[7] Moreshwar S. Desai MD; Zainuer Shabier ; Michael Taylor MD, PhD; Saul J Karpen MD, PhD. Prevalance of cardiomyopathy in infants with biliary atresia awaiting transplantation. The Liver meeting 61st Annual Meeting of the American Association for the Study of Liver Diseases October 29-November 2, 2010, Oral Presentation.

[8] Moreshwar Desai MD; Zainuer Shabier; Michael Taylor MD, PhD; Astrid Kusters and Saul Karpen MD PhD Characterization of functional and molecular alterations in hearts of mice with biliary cirrhosis. Frontiers in Digestive Diseases, February 12, 2009, Poster Presentation.

[9] Moreshwar Desai MD; Zainuer Shabier; Michael Taylor MD, PhD; Astrid Kusters and Saul Karpen MD PhD. Functional and molecular alterations in cardiac physiology in mice with biliary cirrhosis. The Liver meeting October 29 November 2, 2009, Poster Presentation.

[10] Moreshwar S. Desai MD; Zainuer Shabier ; Michael Taylor MD, PhD; Saul J Karpen MD, PhD Children with biliary atresia have cirrhotic cardiomyopathy. SCCM's 39th Critical Care Congress, January 9-12, 2009, Poster Presentation.

پايدىلىنىش ماتېرىيالى

[1] NASA astronomer immortalizes Malala by naming asteroid after her (2015-4-12)

<http://www.cnn.com/2015/04/12/us/nasa-astronomer-malala-asteroid/>

ئالدىنقى «چەت ئەلدىكى نەتىجىلىك ئۇيغۇرلار (7)» نىڭ تور ئادرېسى:

<http://bbs.izdinix.com/thread-63295-1-1.html>

<http://bbs.bagdax.cn/thread-29314-1-1.html>

<http://bbs.bozqir.top/forum.php?mod=viewthread&tid=6927>

<http://bbs.alkuyi.com/thread-50153-1-1.html>

<http://www.ejdad.com/bbs/forum.php?mod=viewthread&tid=3232>

<http://www.alganur.cn/mb/forum.php?mod=viewthread&tid=3230>

بۇ ماقالىنى ھېچكىمدىن سورىماي، مەنبەسىنى بەرگەن ئاساستا باشقا ھەر قانداق تورغا چىقارسىڭىز، ياكى ئېلېكترونغا ئوخشاش باشقا ھەر قانداق شەكىلدە نىشلەتسىڭىز بولۇۋېرىدۇ. بۇ ماقالە بارلىق ئۇيغۇرلارغا مەنسۇپ.